

Miten tunnistan asiakkaan kuntoutumisen tarpeen oikea-aikaisesti?

Toimintaterapeutti Anne Ronkainen
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Toimintaterapia

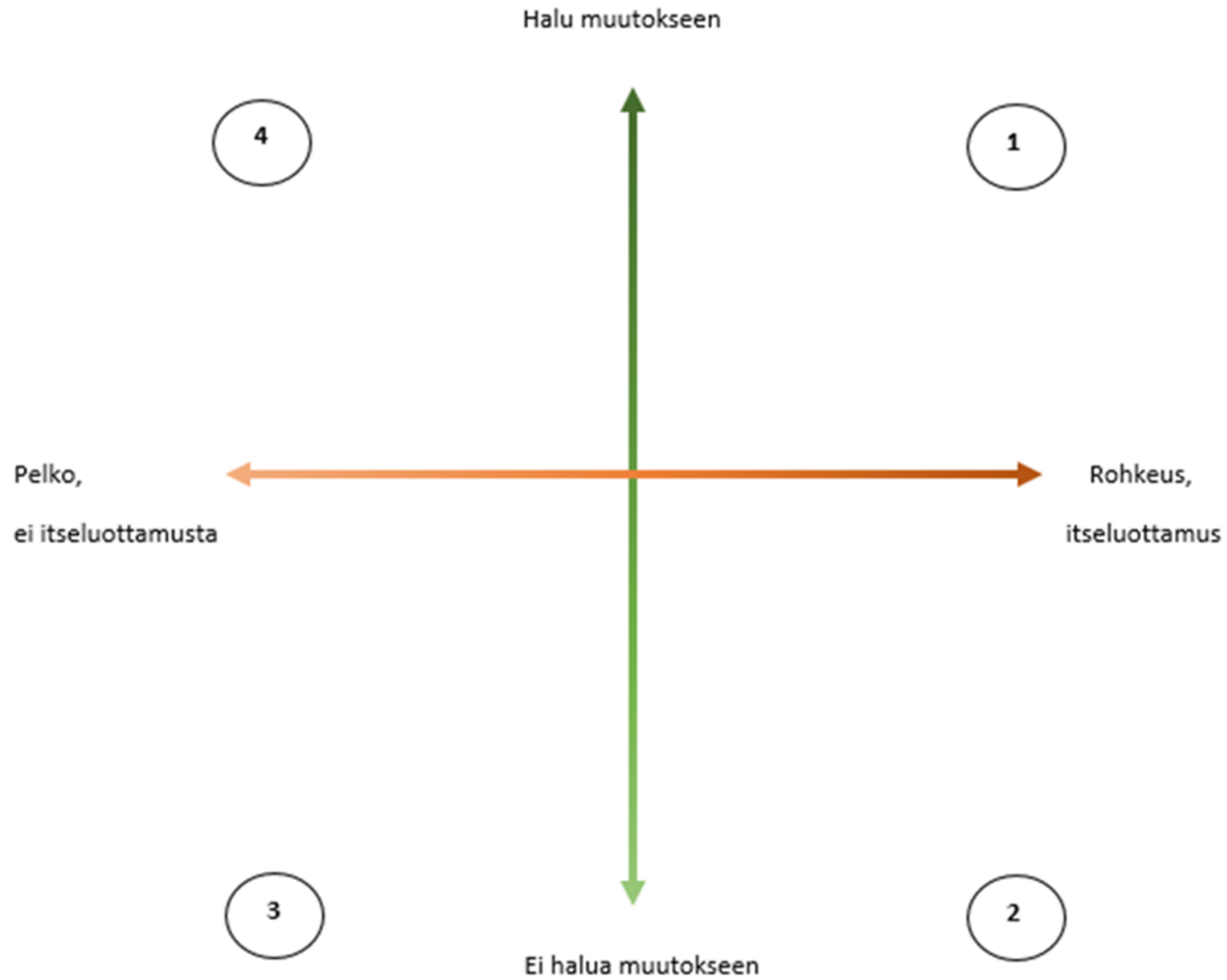
Helsinki

Kokemuksia omasta työstä

Käytännön kokemus: kuntoutumisen mahdollisuuksiin vaikuttaa suuresti kaksi tekijää; **pelko ja muutoshalu**.

Tekijät muuttuvia, tilannesidonnaisia ja siksi arviointi voi olla vaikeaa
→ Tunnistamalla voimme kohdentaa oikeat keinot/tuen asiakkaalle

Tunnistamiseksi tärkeintä keskustelu asiakkaan kanssa ja keskustelulle pitää antaa tarpeeksi aikaa! Kun asiakas itse nimeää tarpeensa ja toiveensa, hän myös sitoutuu paremmin työskentelemään niitä kohti, ei odota kuntoutumisen tulevan jostain ulkoapäin

1. Asiakkaalla on halu muutokseen, on itsetuottamusta

Itseohjautuva, eteenpäin menevä, hakee itse ratkaisuja ongelmiin

Voi tarvita neuvontaa/ohjausta, todennäköisesti ohjautuu itse palvelujen piiriin/etsii itse tarvitsemansa palvelun, kysyy itse

” Haluatko muutosta johonkin? Mitä tarvitset haluamasi asioiden saavuttamiseen?”

2. Asiakkaalla ei ole halua muutokseen, on itseluottamusta

Asiakas on tyytyväinen elämäänsä vs. ei tunnista tarvetta

- ✓ Haluaa palveluja vaikka ulkopuolelta näyttäisi että potentiaalia itse tekemiseen olisi enemmän → ristiriita
- ✓ Vai puhuuko pelko?

Ilman muutoshalua, kuntoutus ei oikea-aikaista → voi herätä myöhemmin, kun asiakasta haastetaan ajattelemaan arkeaan.
Kerro huolesi, perustele, ota puheeksi.

”Oletko tyytyväinen arkeesi? Mitä haluat tehdä kuukauden/vuoden päästä?”

3. Asiakkaalla ei ole halua muutokseen, on pelkoa

Tilanne kun esim. juututtu jo kotiin, vaikuttamisen mahdollisuus olisi ollut aiemmin.

- ✓ Päivittäistä tukea ja kannattelua arkeensa (ulkoinen motivaatio)
- ✓ Saavutettavat muutokset voi olla haittojen vähentämistä, toimintakyvyn ylläpitämistä
- ✓ Tärkeä huomioida elämänlaatu, turvallisuuden kokemus

Päivittäisen sosiaalisen verkoston panos tärkeä, muutoshalun ja rohkeuden saavuttaminen vie aikaa
Toimintakykyä tukeva työote
Terapeutin neuvonta ja ohjaus voi olla tukena

4. Asiakkaalla on halu muutokseen, on pelkoa/itseluottamuksen puute

Asiakas tuo esiin selviä toiveita tai muutostarpeita, tai ilmaisee tyytymättömyyttä, haluaisi asioiden olevan toisin → hälytyskellot soimaan!

Pelko vetää herkästi muutoshalua myös alaspäin, joten tässä kohtaa tärkeä puuttua peliin

Voidaan saavuttaa mahtavia vaikutuksia, valitaan kuntoutusmuodot asiakkaan tarpeen mukaan

”Oletko tyytyväinen? Mitä toivot/tarvitset? Minkä pitäisi olla toisin? Mitä olet valmis tekemään sen saavuttamiseksi?”

Puhetavalla on väliä

Esimerkkejä kysymyksistä, jotka herättävät asiakkaan omaa ajattelua ja vahvistavat toimijuutta:

- Oletko tyytyväinen arkeesi/elämääsi?
- Haluatko muutosta johonkin? Minkä pitäisi olla paremmin?
- Mitä haluat tehdä huomenna/ensi viikolla?
- Mitä haluaisit tehdä eri tavalla?
- Millaista elämää haluat elää/ Mitä toivot elämältä?
- Mitä tarvitset saavuttaaksesi sen elämän?
- Mikä estää muutoksen tekemistä?
- Mitä olet valmis itse tekemään saavuttaaksesi haluamasi asiat?
- Kuluuko aika? Käykö aika pitkäksi vai loppuuko aika kesken?

